

Innst. 225 L

(2014–2015)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Prop. 42 L (2014–2015)

Innstilling fra finanskomiteen om endringer i tjenstepensjonsloven mv. (uførepensjon)

Til Stortinget

Sammendrag

I NOU 2013:12 Uførepensjon i private tjenstepensjonsordninger kom Banklovkommisjonen med utkast til nye regler for uførepensjon i private skattefaviserte tjenstepensjonsordninger for å tilpasse rammene til den nye uføretrygden i folketrygden.

Finansdepartementet foreslår i proposisjonen rammer og regler for uførepensjon i skattefaviserte private tjenstepensjonsordninger. Forslaget er utformet som et nytt kapittel 8 i lov om tjenstepensjon (tjenstepensjonsloven) bygd på NOU 2013:12.

Arbeidsgiverforetak i privat sektor kan utforme sine tjenstepensjonsordninger slik at de også omfatter uførepensjon, som supplerer uføreytelsen fra folketrygden. For å oppnå skattemessig gunstig behandling må uføredekninger som i tilfelle skal inngå i de private skattefaviserte tjenstepensjonsordningene, være utformet innenfor de rammene som er vedtatt for slike ordninger. I dag reguleres dette i foretakspensjonsloven, og reglene bygger på gjeldende regler i folketrygden om uførepensjon. Nye regler for uføretrygd i folketrygden trådte i kraft 1. januar 2015. Det er derfor behov for å gjøre endringer i lovreglene som angir rammene for uføredekninger i de private skattefaviserte tjenstepensjonsordningene slik at de passer bedre til ny uføretrygd i folketrygden. Stortinget vedtok i mars 2014 nye regler for uførepensjon i lovbestemte offentlige pensjonsordninger for å tilpasse disse til den nye uføretrygden i folketrygden, etter forslag i Prop. 202 L

(2012–2013) om endringer i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover. Disse endringene trådte i kraft 1. januar 2015.

Uføreytelsene i folketrygden og i tjenstepensjonsordningene har til formål å erstatte bortfall av arbeidsinntekt og inntektsmuligheter som følge av sykdom, skade eller lyte. Reglene for uføretrygd og uførepensjon bør i tillegg bidra til at alle som kan, i størst mulig grad stimuleres til, og gis muligheter til, å arbeide.

Ny uføretrygd i folketrygden skal være en kompensasjon for tap av inntekt målt ved inntekten de siste årene før uførheten oppstår, mens dagens uførepensjon avhenger av inntekten i hele yrkeskarrieren, og dermed også inntekt langt tilbake i tid. Både minsteytelsen og den delen av uføretrygden som er avhengig av inntekt reduseres ved kort trygdetid. Trygdetid er tiden man har vært medlem av trygden (bosatt i Norge eller arbeidstaker i Norge). Det regnes også med framtidig trygdetid. Ved utenlandsopphold av en viss lengde kan trygdetiden bli kortere enn 40 år, som er full trygdetid. Dersom trygdetiden er kortere enn 40 år, reduseres uføretrygden tilsvarende. Uføretrygden beregnes som 66 pst. av et beregningsgrunnlag som utgjør gjennomsnittlig inntekt inntil 6 ganger folketrygdens grunnbeløp (G) i de tre beste av de fem siste årene, eller minsteytelsen dersom den er høyere. Det er også innført nye regler for arbeidsinntekt i tillegg til uføretrygd som har til formål å gjøre det lettere for den enkelte å utnytte sin restarbeids-evne.

Felles for uførepensjon fra hhv. offentlige og private tjenstepensjonsordninger er at ytelsene fra disse ordningene kommer i tillegg til ytelsene fra folketrygden. Uføredekningen i offentlige tjenstepensjonsordninger er obligatorisk, og reguleres blant annet i lov, for eksempel lov om Statens pensjonskasse, og i tariffavtale.

Rammene for uføredekning i skattefaviserte kollektive tjenstepensjonsordninger i privat sektor etter lovforslaget her innebærer at det i hovedsak vil være mulig å gi uføredekning på linje med den nylig vedtatte nye uføreordningen i offentlig sektor. Det skal etter lovforslaget fortsatt være frivillig for foretak i privat sektor om de vil knytte uførepensjon til sin tjenstepensjonsordning, og i hvilken grad de vil utnytte rammene etter lovforslaget.

Uførepensjon fra de private tjenstepensjonsordningene vil etter forslaget fortsatt utgjøre en selvstendig ytelse i tillegg til folketrygdens ytelser («nettoordning») og vil ikke være avhengig av hva som faktisk kommer til utbetaling fra folketrygden.

Uførepensjonsordninger utformet i tråd med lovforslaget skal kunne knyttes til tjenstepensjonsordninger etter foretakspensjonsloven, innskuddspensjonsloven og tjenstepensjonsloven, og undergis skattemessig gunstig behandling.

Departementet foreslår at uførepensjonen legges om fra opptjeningsordninger til risikoordninger hvor arbeidstaker gis full dekning ved uførhet uavhengig av tjenestetid. Uførepensjon kan imidlertid etter forslaget i tillegg omfatte opptjening av pensjonsbevisrettigheter, som innebærer at arbeidstakeren er dekket også etter at arbeidsforholdet er avsluttet. Etter forslaget kan uførepensjon ytes ved uføregrader ned til 20 pst. og kompensere for at folketrygden (som hovedregel) ikke gir dekning for uføregrader under 50 pst. Disse delene av forslaget er nærmere omtalt i proposisjonens kapittel 3.

Lønn inntil 12 G kan inngå i lønnsgrunnlaget som skal legges til grunn ved beregning av uførepensjonen. Det maksimalt tillatte ytelsesnivået er foreslått satt til det samme nivået som gjelder i de lovbestemte offentlige tjenstepensjonsordningene. Det innebærer at uførepensjon fra private skattefaviserte tjenstepensjonsordninger maksimalt kan settes til summen av et kronebeløp på 25 pst. av G begrenset oppad til 6 pst. av de enkelte medlemmenes lønnsgrunnlag, og 3 pst. av de enkelte medlemmenes lønnsgrunnlag. I tillegg legges det opp til at uførepensjon fra ordningen kan kompensere for at det ikke utbetales uføretrygd for lønn mellom 6 og 12 G, det vil si at det kan ytes et tillegg på inntil 66 pst. av lønn i dette intervallet. Videre foreslår departementet å uttrykke eksplisitt i lovteksten at uførepensjonen kan fastsettes som en prosent av lønnsgrunnlaget, som et fast kronebeløp, eller som en kombinasjon av en proSENTSATS og et kronebeløp.

Det foreslås å videreføre adgangen til å yte barnetillegg for barn som medlemmet forsørger. Barnetillegget kan etter lovforslaget maksimalt utgjøre inntil 0,1 G pr. barn, og kan ikke overstige 0,2 G totalt. Barnetillegget kan etter lovforslaget fortsatt ytes til barnet fyller 21 år.

Uførepensjonen skal etter forslaget som hovedregel beregnes med utgangspunkt i medlemmets normale årslønn i foretaket (lønnsgrunnlaget) og ellers i tråd med det som er fastsatt i den enkelte pensjonsordnings pensjonsplan.

Uførepensjonen skal etter lovforslaget samordnes med utbetaling av uførepensjon opptjent tidligere, slik at samlet uførepensjon ikke kan overstige nivået i den eksisterende uførepensjonsordningen, men uansett slik at summen av de tidligere opptjente rettighetene ikke kan reduseres.

Uførepensjon utbetales etter lovforslaget så lenge vilkårene for uførepensjon er oppfylt og frem til uførepensjonisten ved fylte 67 år (eventuelt ved oppnådd særaldersgrense) får rett til alderspensjon.

Lovforslaget legger opp til at uførepensjonen som hovedregel reguleres i tråd med avkastningen som oppnås på forvaltningen av den porteføljen som premiereserven for uførepensjon under utbetaling inngår i, men åpner for at arbeidsgiverforetaket kan påta seg å garantere at uførepensjonen får en viss regulering. Forslagene er nærmere omtalt i proposisjonens kapittel 4.

I tråd med de nye reglene i folketrygden foreslås det at uføre som får uføreytelser fra folketrygden, kan ha en arbeidsinntekt på inntil 0,4 G i tillegg til uførepensjonen uten at uføregraden reduseres. Ved inntekt ut over det foreslåtte fribeløpet på 0,4 G skal det etter lovforslaget foretas en forholdsmessig reduksjon i uførepensjonen, men det skal ikke fastsettes endret uføregrad. Departementet foreslår at den enkelte uførepensjonist skal rapportere egen inntekt til pensjonsinnretningen. Pensjonsinnretningen gis tilgang til uførepensjonistens ligningsopplysninger ved at det foreslås et unntak fra taushetsplikten i ligningsloven for disse opplysningene, slik at pensjonsinnretningen har mulighet til å kontrollere inntektsopplysningene. Forslagene er nærmere omtalt i proposisjonens avsnitt 4.5.

Lovforslaget inneholder også en hjemmel for at pensjonsinnretningene ved behov skal kunne be om at den enkelte arbeidstaker gir opplysninger om sine eventuelle tidligere opptjente uførepensjonsrettigheter, jf. proposisjonens avsnitt 4.3.

Departementet foreslår at Kongen fastsetter fra hvilket tidspunkt lovreglene skal gjelde. Det foreslås videre at det er opp til Kongen å fastsette en frist for når foretakene må ha avvirket uførepensjonsdekning etter gjeldende regler i foretakspensjonsloven. Departementet foreslår også en hjemmel for å fastsette overgangsregler, lagt til departementet.

Bakgrunn for lovforslaget omtales i proposisjonens kapittel 2; høring av Banklovkomisjonens utredning og nye regler for uførepensjon i offentlige tjenstepensjonsordninger.

Vilkår for uførepensjon behandles i kapittel 3 i proposisjonen, herunder medlemskap og betydningen av tjenestetid samt krav til nedsatt inntektsevne og fastsettelse av uføregrad.

I proposisjonens kapittel 4 er temaet beregning og utbetaling av uførepensjon. Lønnsgrunnlag, maksimalrammer for uførepensjonsytelser, barnetillegg mv., beregning av uførepensjon, samordning med tidligere opptjente uførepensjonsrettigheter, utbetaling og opphør av uførepensjon, arbeidsinntekt i tillegg til uførepensjon samt oppregulering av uførepensjonsytelser omtales nærmere.

Avvikling og overgang til nytt regelverk behandles i proposisjonens kapittel 5 før forslag om endringer i andre lover i kapittel 6 og økonomiske, administrative og likestillingsmessige konsekvenser i kapittel 7. Proposisjonens kapittel 8 inneholder avslutningsvis merknader til de enkelte bestemmelsene.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lisbeth Berg-Hansen, Tore Hagebakken, Irene Johansen, Marianne Marthinsen, Torstein Tvedt Solberg og Truls Wickholm, fra Høyre, Solveig Sundbø Abrahamsen, Svein Flåtten, Sigurd Hille, Heidi Nordby Lunde og Siri A. Meling, fra Fremskrittspartiet, Gjermund Hagesæter, Tom E. B. Holthe og Hans Andreas Limi, fra Kristelig Folkeparti, lederen Hans Olav Syversen, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, fra Venstre, Terje Breivik, og fra Sosialistisk Venstreparti, Snorre Serigstad Valen, viser til at Stortinget 5. desember 2013 vedtok ny lov om tjenstepensjon. I den foreliggende sak foreslås det endringer og et nytt kapittel 8 i denne lov, tilpasset de nye reglene om folketrygdens uføretrygd. De nye reglene avløser foretakslovens bestemmelser om uførepensjon.

Komiteen viser til at uføreytelsene i folketrygden og i tjenstepensjonsordningene har som formål å erstatte bortfall av arbeidsinntekt og inntektsmuligheter som følge av sykdom, skade eller lyte. Rammene for uføredekning som her foreslås og som gjelder ordninger i privat sektor, vil i hovedsak være på linje med den nylig vedtatte nye uføreordningen i offentlig sektor. Komiteen vil peke på at det er gunstig at ordningene i offentlig og privat sektor er mest mulig like. Likevel er det slik at det etter det foreliggende lovforslag fortsatt er frivillig om et foretak i privat sektor vil knytte uførepensjonen til sin tjenstepensjonsordning, og i hvilken grad de vil utnytte rammene i lovforslaget.

Komiteen viser til at proposisjonen bygger på NOU 2013:12 Uførepensjon i private tjenstepensjonsordninger, der Banklovkommissjonen kom med utkast til nye regler for uførepensjon i private skattefavorede tjenstepensjonsordninger for å tilpasse rammene til den nye uføretrygden i folketrygden. Utredningen har vært gjenstand for en bred høring, slik det fremgår av saken.

Komiteen foreslår at satsen for barnetillegget i tjenstepensjonsloven settes tilsvarende tillegget i de offentlige tjenstepensjonsordningene, gjeldende til 18 år.

Komiteen fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Tjenstepensjonsloven § 8-6 tredje ledd skal lyde:

(3) Det kan fastsettes i regelverket at uførepensjonen som utbetales til et medlem, skal gis et tillegg for hvert barn under 18 år som medlemmet forsørger eller plikter å forsørge. Barnetillegget per barn kan utgjøre inntil 4 pst. av medlemmets lønnsgrunnlag opp til 6 G. Samlet barnetillegg kan likevel ikke overstige et beløp tilsvarende 12 pst. av medlemmets lønnsgrunnlag opp til 6 G. Barnetillegget og den maksimale beløpsgrensen reduseres forholdsmessig ved redusert uføregrad. Barnetillegg utbetales til og med den måneden barnet fyller 18 år eller i tilfelle måneden etter barnets død.»

Komiteen slutter seg for øvrig til regjeringens forslag om endringer i ligningsloven, foretakspensjonsloven, innskuddspensjonsloven, OTP-loven og tjenstepensjonsloven.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti stiller seg kritisk til regjeringens forslag til maksimalramme og barnetillegg. Disse medlemmer er derfor tilfreds med at komiteen foreslår at satsen for barnetillegget i tjenstepensjonsloven settes tilsvarende tillegget i de offentlige tjenstepensjonsordningene.

Disse medlemmer er videre tilfreds med at det vil være adgang til å videreføre fripoliser. Dette er særlig viktig siden dagens system gjør at for å få tilleggsytelser utover folketrygden er arbeidstageren avhengig av å jobbe i en bedrift med dekning. Er arbeidstager så uheldig å bli ufør, og samtidig arbeider i en bedrift uten dekning, får han eller hun ingenting utover folketrygden. Dette er særlig uheldig om en tjener over 6 G. Det er opp til partene i arbeidslivet å bidra til at denne risikoen dempes, og disse medlemmer støtter en utvikling i en slik retning. Inntil dekningen blir standard, er det viktig å ha muligheten til fripoliserett.

Disse medlemmer er kritiske til at departementet foreslår en mer komplisert maksimalramme enn Banklovkomisjonens flertall ønsket. Det gir lavere rammer for beløp opp til 6 G der Banklovkomisjonen foreslo en sats på 10 pst. Det er også en betydelig innstramming av dagens regler, som gir opp til 100 pst. maksimalramme opp til 6 G og 70 pst. over 6 G. Disse medlemmer finner det urimelig at innstrammingen er størst på lave inntekter. Det kan argumenteres for at svært høye kompensasjonsgrader kan motvirke arbeidslinja, men disse medlemmer legger til grunn at man ikke blir ufør av fri vilje, men er rammet av nedsatt arbeidsevne.

For å sikre en sosial profil på uførepensjonen i tjenestepensjonsloven mener disse medlemmer at rammen over 6 G ikke kan utnyttes før maksimalrammen på de andre to elementene er utnyttet. Det vil sikre at ikke uforholdsmessig store deler av bedriftens pensjon skal tilfalle inntekter over 6 G.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at forslaget innebærer at det fortsatt er frivillig om et foretak i privat sektor vil knytte uførepensjonen til sin tjenestepensjonsordning, og i hvilken grad de vil utnytte rammene i lovforslaget. Dette medlem viser til at det fra 2006 var meningen å videreutvikle obligatorisk tjenestepensjon fra et minimumsnivå. En utvidelse med en uføredekning vil være en god måte å ivareta dette på. En slik obligatorisk dekning vil særlig være viktig for grupper med stor fysisk belastning, som for eksempel renhold, renovasjon og bygg og anlegg. Det vil være hensiktsmessig å etablere dette som en bred pensjonsordning på tvers av arbeidsgivere, for å utjevne risiko og kostnader.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i tjenestepensjonsloven mv.
(uførepensjon)

I

I lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning skal § 3-13 nr. 8 lyde:

8. Taushetsplikten etter nr. 1 er ikke til hinder for at pensjonsinnretning som har offentlig tjenestepensjon eller tjenestepensjon etter foretakspensjonsloven, innskuddspensjonsloven eller tjenestepensjonsloven, gis elektronisk tilgang til opplysninger om brutto arbeidsinntekt for personer som mottar uføre-

pensjon fra innretningen. Taushetsplikten gjelder tilsvarende for den som får opplysningene.

II

I lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon gjøres følgende endringer:

§§ 6-1 til 6-5 oppheves.

§ 6-6 skal lyde:

(1) Foretaket skal tegne forsikring som gir rett til premie- og innskuddsfritak under uførhet i samsvar med *den faktiske graden av uførhet, tilsvarende premiefritak etter tjenestepensjonsloven § 2-1 annet ledd*. Forsikringen skal omfatte alle medlemmer som ikke har fylt 67 år, og den skal gi premiefritak i samsvar med uførheten fram til medlemmet har fylt 67 år. *Samlet opptjening av rett til alderspensjon på grunnlag av arbeidsinntekt og premiefritak skal ikke på noe tidspunkt overstige opptjening svarende til 100 prosent av full stilling.*

III

I lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold skal § 2-4 lyde:

(1) Foretak som har alderspensjonsordning etter § 2-1, kan etter tjenestepensjonsloven tegne særskilt forsikring som kan gi uførepensjon til medlemmer som helt eller delvis mister inntektsevnen. Foretaket kan videre etter foretakspensjonsloven tegne særskilt forsikring som kan gi ytelser til barn og andre etterlatte av medlemmer som dør.

(2) Foretaket skal tegne forsikring som ved uførhet gir rett til innskuddsfritak i samsvar med *den faktiske graden av uførhet, tilsvarende innskuddsfritak etter tjenestepensjonsloven § 2-1 annet ledd*. Forsikringen skal omfatte alle medlemmer som ikke har fylt 67 år, og den skal gi innskuddsfritak i samsvar med *den faktiske graden av uførhet* fram til medlemmet har fylt 67 år. *Samlet opptjening av rett til alderspensjon på grunnlag av arbeidsinntekt og innskuddsfritak skal ikke på noe tidspunkt overstige opptjening svarende til 100 prosent av full stilling.*

(3) Første og annet ledd gjelder tilsvarende for foretak og frilansere som omfattes av § 2-3 annet ledd. Forsikring som gir innskuddsfritak i alderspensjonsordningen etter § 2-3 annet ledd, kan likevel ikke gi rett til innskudd som overstiger innskuddsgrensen i § 2-3 annet ledd.

IV

I lov 21. desember 2005 nr. 124 om obligatorisk tjenestepensjon skal § 4 tredje ledd lyde:

(3) Det skal i regelverket for pensjonsordningen fastsettes at det for medlemmer som blir uføre, skal

være innskuddsfritak ved uførhet i samsvar med uføregraden dersom uføregraden er 20 prosent eller mer. Uføregraden fastsettes etter reglene i *tenestepensjonsloven § 8-4*. Innskuddsfritaket løper så lenge uføregraden er 20 prosent eller mer, men ikke lenger enn til medlemmet fyller 67 år. *Samlet opptjening av rett til alderspensjon på grunnlag av arbeidsinntekt og innskuddsfritak skal ikke på noe tidspunkt overstige opptjening svarende til 100 prosent av full stilling*. Foretaket skal dekke premiekostnadene ved innskuddsfritak ved uførhet i tillegg til innskudd etter første ledd.

V

I lov 13. desember 2013 nr. 106 om tjenestepensjon gjøres følgende endringer:

§ 2-1 annet ledd skal lyde:

(2) Foretaket skal tegne forsikring som *ved uførhet* gir rett til innskuddsfritak i samsvar med *den faktiske graden av uførhet*. Forsikringen skal omfatte alle medlemmer som ikke har fylt 67 år. Premien for slik forsikring skal beregnes slik at foretaket ikke skal betale årlig premie til alderspensjon for medlemmer som blir uføre. *Innskuddsfritaket skal reduseres forholdsmessig etter den faktiske graden av uførhet. Samlet opptjening av rett til alderspensjon på grunnlag av arbeidsinntekt og innskuddsfritak skal ikke på noe tidspunkt overstige 100 prosent av full stilling*.

Kapittel 8 skal lyde:

Kapittel 8. Uførepensjon

§ 8-1 *Krav til regelverket*

(1) Et foretak kan opprette tjenestepensjonsordning for å sikre medlemmene uførepensjon i tillegg til den rett til arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd som til enhver tid følger av folketrygdloven kapittel 11 og 12.

(2) Pensjonsordningen kan yte årlig uførepensjon etter reglene i kapitlet her til medlemmer som i medlemstiden har fått inntektsevnen nedsatt på grunn av skade, sykdom eller lyte, i en slik grad at medlemmet ikke kan fortsette i sin vanlige stilling og ikke kan skaffe seg annet høvelig arbeid.

(3) Pensjonsplan og annet regelverk for pensjonsordningen skal oppfylle kravene i kapittel 2 og 3. Ytelsene etter pensjonsplanen skal være garantert av pensjonsinnretningen.

(4) I regelverket for pensjonsordningen kan det fastsettes at arbeidstakere som fratrer sin stilling i foretaket, og som har minst tre års tjenestetid der, skal ha opptjent rett til uførepensjon etter reglene i § 8-11 ved uførhet som følge av skade, sykdom eller lyte oppstått etter at arbeidstakeren opphørte å være medlem av pensjonsordningen.

§ 8-2 *Vilkår for rett til uførepensjon*

(1) Det er et vilkår for rett til uførepensjon etter reglene i kapitlet her at medlemmets evne til å utføre inntektsgivende arbeid er varig nedsatt og oppfyller det minstekrav til nedsatt inntektsevne som regelverket fastsetter. Det kan ytes midlertidig uførepensjon når det ikke er avklart om inntektsevnen er varig nedsatt.

(2) I regelverket kan minstekravet til nedsatt inntektsevne ikke settes lavere enn 20 prosent. Minstekravet kan ikke i noe tilfelle settes høyere enn 50 prosent. Det kan dessuten ikke settes høyere enn:

- a) 40 prosent for medlem som mottar arbeidsavklaringspenger når krav om uførepensjon fremsettes, jf. folketrygdloven § 12-7 annet ledd, eller
- b) 30 prosent dersom medlemmets inntektsevne er nedsatt som følge av yrkesskade eller yrkessykdom, jf. folketrygdloven § 12-17 første ledd bokstav c.

(3) Et medlem har bare rett til uførepensjon etter reglene i kapitlet her dersom det i samsvar med reglene i folketrygdloven § 12-5 har gjennomgått, eller forsøkt å gjennomgå hensiktsmessig behandling og hensiktsmessige tiltak for å bedre arbeidsevnen.

(4) Uførepensjon ytes ikke til medlem som har fylt 67 år eller har nådd en lavere særlig aldersgrense fastsatt i eller i medhold av lov.

§ 8-3 *Nedsatt inntektsevne*

(1) Vurderingen av hvor mye et medlems inntektsevne er blitt nedsatt, skal bygge på en sammenligning av de inntektsmuligheter som medlemmet hadde før uføretidspunktet og medlemmets inntektsmuligheter etter uføretidspunktet.

(2) Uføretidspunktet er det tidspunkt inntektsevnen ble varig nedsatt minst til det nivå som kreves etter regelverket. Er inntektsevnen redusert gradvis over flere år, kan det tas utgangspunkt i inntektsevnen før skade, sykdom eller lyte oppstod.

(3) Inntekt før uførhet fastsettes til medlemmets normale årslønn i foretaket før uføretidspunktet, beregnet i samsvar med reglene i § 4-3. Inntekt etter uførhet fastsettes til den inntekt medlemmet forutsettes å kunne skaffe seg ved å utnytte sin restinntektsevne ved ethvert arbeid som medlemmet nå kan utføre. Ved vurderingen skal det legges vekt på medlemmets alder, evner, utdanning, yrkesbakgrunn og arbeidsmuligheter på hjemstedet, eller andre steder der det er rimelig at medlemmet tar arbeid.

(4) Ved anvendelsen av bestemmelser i dette kapittel justeres inntekt før og etter uførhet i samsvar med senere regulering av grunnbeløpet i folketrygden (G).

§ 8-4 Fastsettelse og endring av uføregrad

(1) Pensjonsinnretningen skal i det enkelte tilfelle fastsette den uføregrad som skal benyttes ved beregningen av uførepensjon fra pensjonsordningen. Uføregrad fastsatt etter folketrygdloven, skal normalt legges til grunn. For øvrig skal uføregraden tilsvare den del av inntektsevnen som anses tapt etter reglene i § 8-3, og den skal fastsettes gradert i trinn på fem prosent.

(2) Uføregraden endres ikke selv om uførepensjonen reduseres på grunn av inntekt etter § 8-9 første ledd.

(3) Inntil uføregrad er fastsatt, kan det ytes midlertidig uførepensjon etter reglene i § 8-8 annet ledd.

(4) Blir inntektsevnen ytterligere nedsatt etter at uføregrad er fastsatt, kan medlemmet kreve at det etter første ledd blir fastsatt ny uføregrad som motsvarer den del av inntektsevnen som er tapt, jf. § 8-3.

(5) Ved endring av uføregrad skal pensjonsinnretningen foreta omberegning av premiereserven etter forsikringsvirksomhetsloven § 9-16 femte ledd. Endring i premiereserve inngår ved beregningen av årets risikoresultat.

§ 8-5 Lønnsgrunnlag

(1) Lønnsgrunnlaget ved beregningen av uførepensjon fra pensjonsordningen er medlemmets normale årslønn i foretaket, beregnet på uføretidspunktet etter reglene i § 4-3. Lønn som overstiger 12 G, skal ikke medregnes.

(2) Dersom skade, sykdom eller lyte oppstått i medlemstiden gradvis har redusert et medlems inntektsevne over flere år, skal det ved beregningen i stedet tas utgangspunkt i medlemmets lønnsgrunnlag før slik skade, sykdom eller lyte oppstod, dersom foretaket før uføretidspunktet har underrettet pensjonsinnretningen om det høyere lønnsgrunnlag som i tilfelle skal legges til grunn ved beregningen av uførepensjon til medlemmet.

§ 8-6 Grenser for uførepensjon i tillegg til uføretrygd

(1) Uførepensjonen skal i pensjonsplanen fastsettes som en prosent av det enkelte medlemmets lønnsgrunnlag etter § 8-5, som et fastsatt kronebeløp, eller som en kombinasjon av disse. Uførepensjonen kan ikke overstige summen av

- a) 25 prosent av G, likevel ikke mer enn 6 prosent av det enkelte medlemmets lønnsgrunnlag etter § 8-5 og
- b) 3 prosent av det enkelte medlemmets lønnsgrunnlag etter § 8-5.

(2) I pensjonsplanen kan det også fastsettes at uførepensjonen skal omfatte et tillegg på inntil 66 prosent av den del av medlemmets lønnsgrunnlag som ligger mellom 6 og 12 G. I så fall skal uførepensjon etter første ledd fastsettes på et nivå som ikke er

uforholdsmessig lavt sammenlignet med uførepensjonen for lønn mellom 6 og 12 G fra pensjonsordningen.

(3) Det kan fastsettes i regelverket at uførepensjonen som utbetales til et medlem, skal gis et tillegg for hvert barn under 18 år som medlemmet forsørger eller plikter å forsørge. Barnetillegget per barn kan utgjøre inntil 4 prosent av medlemmets lønnsgrunnlag opp til 6 G. Samlet barnetillegg kan likevel ikke overstige et beløp tilsvarende 12 prosent av medlemmets lønnsgrunnlag opp til 6 G. Barnetillegget og den maksimale beløpsgrensen reduseres forholdsmessig ved redusert uføregrad. Barnetillegg utbetales til og med den måneden barnet fyller 18 år eller i tilfelle måneden etter barnets død.

(4) Er det i regelverket fastsatt et lavere minstekrav til uføregrad enn minstekravene etter folketrygdloven § 12-7 første og annet ledd eller § 12-17 første ledd bokstav c, kan uførepensjonen i tilfelle hvor folketrygdens minstekrav til uføregrad ikke er oppfylt, også omfatte et tillegg for å dekke manglende rett til uføretrygd fra folketrygden.

§ 8-7 Beregning av uførepensjon

(1) Et medlems uførepensjon beregnes ut fra medlemmets lønnsgrunnlag etter § 8-5 på den måten som er fastsatt i pensjonsplanen. Barnetillegg beregnes på den måten som er fastsatt i pensjonsplanen, og innenfor rammene i § 8-6 tredje ledd.

(2) Uførepensjon fra foretakets pensjonsordning skal reduseres inntil uførepensjonen utgjør det høyeste av enten den uførepensjonen som er fastsatt i pensjonsplanen, eller summen av uførepensjon fra fripoliser, pensjonsbevis og oppsatte rettigheter. Det skal ved beregningen etter første punktum ikke tas hensyn til ytelser fra fripoliser, pensjonsbevis og oppsatte rettigheter som dekker inntektstap ved uførehet som ikke omfattes av uføretrygden eller uførepensjonen fra foretakets pensjonsordning. Dersom medlemmet har fått utbetalt for lite eller for mye uførepensjon, kan det foretas et etteroppgjør.

(3) Medlemmet skal på forespørsel opplyse pensjonsinnretningen om sin rett til uførepensjon fra fripoliser, pensjonsbevis og oppsatte rettigheter.

(4) Dersom fastsatt uføregrad er lavere enn 100 prosent, fastsettes uførepensjonen til en forholdsmessig andel av uførepensjon beregnet etter første og annet ledd.

(5) Departementet kan fastsette forskrift til utfylling og gjennomføring av bestemmelsen her.

§ 8-8 Utbetaling av uførepensjon

(1) Uførepensjon utbetales til medlemmet tidligst ett år etter det tidspunkt medlemmets inntektsevne ble nedsatt minst til det nivå som kreves etter regelverket. Retten til uførepensjon opphører dersom

medlemmet ikke lenger oppfyller det minstekrav til uføregrad som er fastsatt i regelverket.

(2) Midlertidig uførepensjon kan tidligst utbetales når medlemmet har framsatt krav på arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd fra folketrygden, og det må antas at kravet blir innvilget. Dersom medlemmet mottar arbeidsavklaringspenger fra folketrygden, kan pensjonsinnretningen ikke i tillegg utbetale midlertidig uførepensjon som vil innebære at summen av arbeidsavklaringspenger og midlertidig uførepensjon til medlemmet vil overstige 70 prosent av lønnsgrunnlaget etter § 8-5. Må det antas at bare en del av medlemmets inntektsevne er tapt, beregnes grensen forholdsmessig.

§ 8-9 *Fradrag for arbeidsinntekt*

(1) Det skal foretas inntektsfradrag i uførepensjon til medlem som i et kalenderår har pensjongivende arbeidsinntekt som overstiger inntekt etter uførhet, som fastsatt etter § 8-3 tredje ledd. Mottar medlemmet uføretrygd fra folketrygden, tillegges inntekt etter uførhet, som fastsatt etter § 8-3 tredje ledd, et tillegg på fire tideler av G. Reduksjonen av uførepensjonen skal tilsvare overskytende inntekt, multiplisert med forholdet mellom uførepensjon ved 100 prosent uføregrad og inntekten før uførhet som fastsatt etter § 8-3 tredje ledd. Ved beregningen justeres inntekt før og etter uførhet etter senere regulering av grunnbeløpet. Inntektsfradraget i uførepensjon overføres til foretakets premiefond.

(2) Medlemmet skal opplyse pensjonsinnretningen om forventet inntekt og om endringer i inntekten. Dersom medlemmet har fått utbetalt for lite eller for mye pensjon som følge av at det er lagt til grunn uriktige opplysninger om inntekt, skal det foretas et etteroppgjør. Dersom det er utbetalt for lite, skal differansen etterbetales som et engangsbeløp. For mye utbetalt uførepensjon kan inndrives uten hensyn til skyld og kan avregnes ved å trekke i framtidige utbetalinger av uførepensjon og alderspensjon fra pensjonsinnretningen. Krav om tilbakekreving av for mye utbetalt uførepensjon er tvangsgrunnlag for utlegg. Departementet kan gi forskrift om etteroppgjør.

(3) Det skal ikke utbetales uførepensjon når medlemmets pensjongivende arbeidsinntekt i et kalenderår utgjør mer enn 80 prosent av inntekt før uførhet etter § 8-3 tredje ledd, oppjustert i samsvar med senere endringer i grunnbeløpet.

(4) Barnetillegg etter § 8-6 tredje ledd reduseres på tilsvarende måte som uførepensjonen etter første og tredje ledd.

§ 8-10 *Oppregulering av uførepensjon under utbetaling*

(1) Uførepensjon under utbetaling skal oppreguleres årlig i samsvar med avkastningsprosenten for

midlene i pensjonsinnretningens kollektivportefølje til sikring av uførepensjoner under utbetaling, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 9-16 femte ledd. Oppregulering i et år skal likevel ikke overstige en prosentvis regulering i samsvar med endringen i grunnbeløpet i folketrygden.

(2) Avkastning i et år som overstiger det som trengs til oppregulering etter første ledd, skal tilføres pensjonsordningens reguleringsfond for uførepensjon. Midlene i fondet skal brukes til å dekke oppregulering opp til grensen i første ledd i år hvor årets avkastning ikke er tilstrekkelig.

(3) Det kan fastsettes i regelverket at årlig oppregulering av uførepensjon som ikke kan dekkes av årets avkastning, eller ved overføring av midler i reguleringsfondet, skal dekkes ved tilskudd fra foretaket.

(4) Departementet kan gi forskrift om en øvre grense for størrelsen på pensjonsordningens reguleringsfond for uførepensjon. Overskytende midler skal tilføres premiefondet.

§ 8-11 *Opptjent rett til uførepensjon*

(1) Er det i regelverket fastsatt at arbeidstakere som fratrer sin stilling i foretaket, skal ha opptjent rett til uførepensjon ved uførhet som følge av skade, sykdom eller lyte oppstått etter at arbeidstakeren opphørte å være medlem av pensjonsordningen, men før arbeidstakeren har fylt 67 år, gjelder bestemmelsene i §§ 8-2 til 8-10 tilsvarende, med mindre annet er fastsatt i annet og tredje ledd.

(2) Ved beregning av nedsatt inntektsevne etter § 8-3, skal inntekt før uførhet fastsettes ut fra arbeidstakerens normale årslønn på uføretidspunktet. Inntekt etter uførhet skal fastsettes til den inntekt medlemmet forutsettes å kunne skaffe seg ved å utnytte sin restinntektsevne ved ethvert arbeid som medlemmet nå kan utføre.

(3) Uførepensjonen skal beregnes på den måte som er fastsatt i pensjonsplanen, på grunnlag av arbeidstakerens lønnsgrunnlag ved fratreden og avkastning tilført pensjonsbeviset fram til uføretidspunktet etter § 8-10 første ledd. Den skal deretter avkortes etter forholdet mellom arbeidstakerens tjenestetid i foretaket og 40 år.

(4) Når arbeidstakeren fratrer sin stilling i foretaket, skal pensjonsinnretningen utstede pensjonsbevis til arbeidstakeren som sikrer opptjent rett til uførepensjon. Pensjonsbeviset skal angi arbeidstakerens tjenestetid og normale årslønn ved fratreden. Premiereserve som sikrer opptjent rett til uførepensjon og administrasjonsreserve, skal knyttes til pensjonsbeviset. For øvrig gjelder § 6-3, § 6-4 første og annet ledd og §§ 6-5 til 6-8 tilsvarende.

Gjeldende kapittel 8 med §§ 8-1 og 8-2 blir nytt kapittel 9 Sluttbestemmelser med §§ 9-1 og 9-2.

mer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

2. Departementet kan fastsette overgangsregler.

VI

1. Loven gjelder fra det tidspunkt Kongen bestem-

Oslo, i finanskomiteen, den 7. april 2015

Hans Olav Syversen

leder

Sigurd Hille

ordfører